

EN HAYIRLI ÜMMET*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidil evvelîne vel âhirîn... Muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sahibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَعْطَ السَّائِلَ وَلَوْ جَاءَكَ عَلَى فَرَسٍ وَأَعْطِيَ الْأَجِيرَ
حَقَّهُ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ

(كر. عن جابر)

RE. 74/5 (A'ti's-sâile velev câeke alâ feresin, ve a'ti'l-ecîre hakkahû kable en yeciffe arakuhû.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz, sevgili, değerli ve muhterem kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, ihsanı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin o kıymetli hadîs-i şerîflerinden, o güzel gül bahçesinden bir müstesna buketi; her gün, her cuma, her dersimizde ve her pazar gününde Allah fırsat verdikçe el-hamdü lillâh okuyoruz. Bugün de bir miktar okuyacağız.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, evvela Peygamber-i Zîşânımız Hazretleri'nin rûh-i pâkine hediye olsun diye; sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının ve hâsseten verese-i nebî, ulemâ-i muhakkikîn, sâdât-ı meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Muhammed Han'ın ve diğer fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldede medfun bulunan enbiyâullah, evliyâullah, sâlihler, velîler, şehidler, gaziler, hayrât u hasenât sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu dersi dinlemeye gelen siz değerli kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün yakınlarının, sevdiklerinin, müslüman geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerîfleri bize nakil ve rivayet eden alimlerin, bu kitapta ismi geçen râvîlerin, kitabı tasnif eden Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Efendimiz Hazretleri'nin ve kendisinden feyz

alıp bu güzel yola bağlandığımız üstadımız, şeyhimiz Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz hâl-i hayatta bulunan mü'minler de Rabbimizin rızasına uygun ömür sürelim, hüsn-ü hâtimeler ile âhirete göçelim, Rabbimiz'in huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye bir *Fâtîha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım!

.....

a. Dilenciye Boş Çevirmeyin!

Arapça metnini az önce okumuş olduğumuz ilk hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 74. sayfasının 5. hadîs-i şerîfidir. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunmuştur.

Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyuruyor:¹

أَعْطِ السَّائِلَ وَلَوْ جَاءَكَ عَلَى فَرَسٍ وَأَعْطِ الْأَجِيرَ
حَقَّهُ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ

(كر. عن جابر)

RE. 74/5 (*A'ti's-sâile velev câeke alâ feresin, ve a'ti'l-ecîre hakkahû, kable en yeciffe arakuhû*)
(*A'ti's-sâile velev câeke alâ feresin*) “Sizin yanınıza at üstünde bile gelse yine de dilenciye

¹ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.238; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.907, no:9132. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.55, no:3728.

bir şey verin; mahrum bırakmayın, reddetmeyin, boş çevirmeyin.”

Tabi at üstünde gelmek insanın hatırına;

“—Demek atın varmış be adam! Satsaydın da ihtiyacını görseydin!” gibi bir fikir getirir. “Madem atın var, ne diye gelip benden bir şey istiyorsun?” gibi bir şey hatıra getirir ama öyle bir mantık yürütmeyi Peygamber Efendimiz uygun görmüyor. “Atı üzerinde süvari olarak gelse bile yine bir şey verin; belki sözü doğrudur.” Yalansa kendi aleyhine, siz sevabı yine alırsınız.

(*Ve a'ti'l-ecîre hakkahû*) “Ve ücretle çalıştırdığınız kimseye hakkını verin; ücretini, çalışmasının bedelini verin; (*kable en yeciffe arakuhû.*) alınanda çalışmasından hâsıl olan terler daha kurumadan parayı avucuna sayın!”

Muhterem kardeşlerim!

Bizim dinimiz zuhura geldiği zaman, Peygamber SAS Efendimiz peygamberlikle vazifelendirildiği zaman, dünyanın hali şimdiki gibi değildi. Büyük mahrumiyetler vardı. Bir hurmaya muhtaç durumdaldı. Sofraları bizimkisi gibi kalabalık değildi, ekmekleri yoktu. Tıka basa yemek çok görülen bir şey değildi. Belki çok zenginler, çok oburlar vardı ama çok görülen bir şey değildi.

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin ocağında, mübarek hâne-i saadetinde, o mütevazı ama eşsiz şerefli hanede aylarca duman tütmezdi. Ocak yakarak aş pişirmek bahis konusu olmazdı. Demek ki hurmayla ve saire ile idare ediyorlarmış, yemek yokmuş.

Bizim tencerede tavada pişirdiğimiz yemek cinsinden; ocakta kaynatıp kebab ettiğimiz, kızarttığımız cinsten bir şeyleri yokmuş. Günlerce aç kalırlarmış. Karınları içe göçer, âdetâ sırtlarına yapışmış. Şimdiki göbekli insanların aksine karınları içe doğru çukurlaşmış. Optikte aynaları ve mercekleri ayırırken “dış bükey, iç bükey” diyoruz ya onun gibi; arada çok büyük fark var.

Giyim kuşam da çok bol değildi. Bir hayvan keserlese o hayvanın postundan istifade ederlerdi. Onu sağından solundan dikenlerle tutturup bürünürlerdi. Mağara devri gibi. Evleri de öyle çok ahım şahım evler değildi; hurma dallarından çatılmış, duvarları çamurla sıvanmış barınaklar şeklindeydi. Çamurla iyi sıvanmamış olduğu zaman delikleri olurdu. Hatta baktığın zaman içi görünebilirdi; Pencereleler de yoktu, cam da yoktu. “Paşabahçe Cam Sanayii” yoktu o zaman. Kapılarına perde gererlerdi. Kapı da yoktu.

Onun için Peygamber Efendimiz;

“—Bir evin içine bakmak, içine girmek gibi günahdır.” buyuruyor.

Kişinin sağa sola da pek bakmaması gerekiyordu. Pencereden bakıyorsunuz; içeride ışıkları yakmışlar, avizeler pırıl pırıl parlıyor, masa donatılmış, herkesin önünde çatal, kaşık. Zaten görsünler diye perdeleri açıyorlar. Adamların niyetleri bu;

“—Bizi görün, bak nasıl yemek yiyoruz.” demek istiyorlar.

Biz Erenköy’de otururken öyle olurdu; trenle geçerken önümüzden sahneler geçerdi, köşklerin odaları, her Şeyi görünürdü.

H sılı, eski zamanlar tarif edilemeyecek kadar mahrumiyetli idi. Tuvalet yoktu. Ev doğru düzgün değil ki tuvaleti olsun. Hel , Arapça’da “boŐluk” demek. “Hel ya gidiyorum” demek, “tuvalete gidiyorum” demek değil. “Boş bir yere gidiyorum. DıŐarı çıkacağım, bir iŐim var, geleceğim.”

Ona ne deniyordu? Def-i h cet, kaz -i h cet deniliyordu. “İŞini görmek, ihtiyaını gidermek” deniliyordu. Mahrumiyetten, dıŐarıda bir yerde ihtiyaç gideriliyordu.

Peygamber Efendimiz isteseydi başka türlü teŐvikler verebilirdi çünkü bize başka teŐvikler de vermiş.

“–İlim  đrenin!” deniliyor, bu hususta muazzam bir teşvik var. “Ya alim olun ya öğrenen olun ya dinleyen olun, dördüncü olmayın; hel k olursunuz.” buyruluyor.

Alnının teriyle kazanmaya muazzam teşvik var. Ama hane yapmaya teşvik yok. Duvarını amurla sıvamaya iltifat yok.

Evini bir kat çıkmıŐsa, Peygamber Efendimiz o kişinin selâmını almadı. Bir gün mescidde oturuyorlardı. Bir ev biraz yükselmiş.

“–Kimin evi bu?”

“–Falancanın...”

Biraz sonra adam mescide geldi;

“—*Es-selâmü aleyke yâ Rasûlallah!*” dedi.
Efendimiz;

“—*Ve aleyküm selâm...*” demedi.

Adam beyninden vurulmuşa döndü, Rasûlüllah selâmını almıyor. Bir müslüman için ne demek? Tabii müthiş işaret.

Sağa sola sordu;

“—Acaba Rasûlüllah’ı kıracak bir şey mi yaptım, niye Rasûlüllah benim selâmımı almıyor?”

Dediler ki:

“—Sen gelmeden evvel, ‘Şu inşaat kimin, bir kat daha çıkan kim?’ diye sordu. Senin inşaatın olduğunu söyledik. Belki ondandır.” dediler.

Adamcağız hemen mescidden çıktı, gitti, evin o katını yıktı. Geldi, tekrar Rasûlüllah’a kuşkulu kuşkulu bir selâm verdi ve Efendimiz bu kez selâmını aldı.

Rasûlüllah Efendimiz teşvik etmiyor. Hatta açıkça sözleri var.

“—Evinizi yedi zirâdan fazla yükseltip de komşunuzun havasına, ışığına mani olmayın.” diye teşviki var.

“—Bir insan evini fazla yükselttiği zaman kendisine; ‘Ey zalim! Ne tarafa doğru gidiyorsun?’ denilir.” diye hadîs-i şerîfler var.

Bina işini, tantanayı, saltanatı, köşkü, sarayı teşvik etmemiş.

Sahabe-i kirâmın o mübarekleri, fütuhat olup da her birisi bir şehre vali oldukları zaman vali

konağına gitmediler; “Ben şuracıkta otururum, kalkarım.” dediler. Sarayları, konakları gönüllerine sığdırmadılar, gönülleriyle onlara bağlanmadılar, ısınmadılar.

Fakirlik işinde çok muhtaç insanlar olabilirdi, fakir olmadığı halde isteyen açgözlü insanlar da olabilirdi. Peygamber SAS Efendimiz kendisinden gelip bir şey isteyen hiçbir kimseyi reddetmemiş; varsa vermiş. Önüne dağ gibi malzeme yığılmış olsa, hepsini vermiş. Ondan sonra gelen olmuştusa, sırtındakini vermiş. “Yok” demek bahis konusu değil.

Birisi özenmiş bezenmiş Rasûlüllah Efendimiz’e bir elbise yapmış, sırtına giydirmiş. Güzel, tamam.

Birisi geliyor:

“—Yâ Rasûlallah! Çok güzelmiş, bunu bana versene...” diyor.

“—Al!” diyor, çıkarıp veriyor. Yanına yanaşıyorlar:

“—Sen ne yaptın? Rasûlüllah onu daha yeni sırtına büründü, hemen istedin.”

Onun da maksadı dünya saltanatı değil.

“—Ölürsem Rasûlüllah’ın elbisesini üzerime örtsünler diye düşündüm.” diyor.

Böyle bir hayat vardı. Ayaklarını örtseler belleri açılırdı, bellerini örtseler ayakları çıplak kalırdı. Bu yoksulluk içinde gerçek fakirler çoktu. Sahte fakirler de olabilirdi ama Peygamber Efendimiz öyle bir gönül zenginliği içinde hepsine verirdi. Çünkü veren kazanıyor, alan kazanmıyor.

Birisi istiyor mu? Atının üstünde gelmiş;

“—Karnım aç, bir lokma” diyor mu?

“—Al.” demiş, vermiş.

Bu, bizim ülkemizde çok istismar ediliyor. İhtiyaç sahibi olmadığı halde, cebi para dolu olduğu halde, belki apartmanı hanları olduğu halde isteyenleri duyuyoruz. Tabi aldatılmak, aptal yerine konulmak da insanın hoşuna gitmiyor. En iyisi fakiri insanın kendisinin arayıp bulması, fakirlerle temas halinde olması, fakir semtlerle ilgiyi kesmemesi, gecekonduardan dostlar edinmesi. İstemeye lüzum kalmadan git sen ara; fakiri bul, yoksulu bul. Gerçekten fakir olup da, verem olup kan tükürüp senden bir şey istemeyen insanlar var. Dışarıdan bakan insanın kendisini zengin sandığı ama akşam evde yiyecek lokması olmayan insanlar var. En iyisi onları bulmak.

Hele hele böyle bir muhabbetli grup teşkil etmişsek —biz birbirimize “ihvan” diyoruz— kardeşsek birbirimizi mutlaka bilmeliyiz.

Benim öyle arzum var ki; imkânım olsa her birinizin evine bir geleceğim gideceğim, bir halinizi anlayacağım. Tabi bunu benim yapmam mümkün olmuyor. Çünkü bizim milyonlarca ihvanımız var, el-hamdü lillâh. Bu da güzel bir şey. Bunu fiilen istediğimiz halde yapamıyoruz. Ama siz birbirinizi bilin, birbirinizi sevin, birbirinizi ziyaret edin. Çünkü “Allah için birbirini ziyaret edene Cenâb-ı Mevlâ'nın sevgisi vacip olur, hak olur.” diye hadîs-i şerîf var. Allah'ın sevgisini kazanacaksınız.

Özellikle fakirleri kollayın. Özellikle fakirleri ziyaret edin. Yağmurlu havada bir teneke kulübelerine gidin de yukarıdan başınıza yağmur damlasın. Bir görün içerisinin nasıl pis koktuğunu, eşyaların nasıl perişan olduğunu, nasıl yaşadıklarını bir görün. Bir de kendi yaşantınıza bakın, insafa gelin, insafa gelelim.

Peygamber Efendimiz'in vasıflarından birisi de böyle kölelerle, dilencilerle, fakara ile muhabbetinin çok olmasıydı, onlarla oturup kalkmasıydı. Dünyanın gelmiş gelecek en yüksek şahsiyeti olduğu halde. Fakirleri severdi, fakirlerle oturur kalkardı.

Fakirleri sevmemek akıl kârı değildir. Eğer gidip de gecekondu mahallesiyle irtibat kurmayacaksa zengin mahallesinde oturmak, tehlikeli bir şeydir. “Şehrin en lüks semti neresiyse varayım orada ev alayım.” Al ama gecekonduları unutma. Haftanın bir iki günü de gecekonduarda dolaş. Biraz da oralarda kal. Bir evin de gecekonduardan birisinde olsun da bir gör bakalım Hanya'yı

Konya'yı, dünyayı uhrâyı bir anla!

Onun için, Efendimiz herhalde bu genel fakr u zarurettten dolayı; “Atıyla bile gelse verin!” buyuruyor. Adam muhtaçtır, olabilir. İnsan bazen zengin de olsa muhtaç duruma düşebilir. Hacda yanına gelirler, ağlarlar. Rol tabii!

“—İşte bak; buradan çantamı kestiler, parayı aldılar, bana yardım edin.”

Bayat bir numara... Çoğu kimse böyle yaparak hacılardan para istiyor.

Gerçekten bizim hacılardan birisinin de başına gelmiş. Çantasını kesmişler. Usta yankesiciler var. Hani adamlara ameliyat yaptırırsan mükemmel kesme biçme yaparlar. Deriye dokundurmadan, hissettirmeden çantayı kesip içindeki Suud riyallerine, marklara, dolarlara ulaşıp alıp gidiyorlar. Çok oluyor. Hatta “Ben aldanmam, ben kendimi çarptırmam.” diyen insanları bile kandırıyorlar. “Üç bin markım gitti, iki bin dolarım gitti.” diyenleri duyuyoruz.

Bir arkadaş geldi; “Bütün paralarım gitti.” dedi. Bizim arkadaşlardan, tanıdığımız bir kimse, İstanbul’dan. Hemen bir miktar para topladık, verdik. Olayın gerçekten olduğu nereden belli? Arkadaşımız, kısa bir zaman sonra aldığı parayı getirdi, tıkır tıkır verdi. İşini halletmiş. Belli ki o anda ihtiyacı vardı ama sonra halletti. Kimsenin parasını kullanmak istemediği için getirdi, verdi.

Böyle olabilir. Atıyla geliyordur ama kesesini düşürmüştür, beş parasızdır, istiyordur. Olabilir. Onun için Efendimiz;

“—Dilenci atıyla bile gelse at üzerinde bile gelse sen ona bir şey ver, mahrum bırakma.” diyor.

Efendimiz’in cömertlik şiarı.

b. İşçiye Ücretini Zamanında Verin!

Hadis-i şerifin devamında buyruluyor ki:

وَأَعْطِ الْأَجِيرَ حَقَّهُ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ

(*Ve a'ti'l-ecîre hakkahû, kable en yeciffe arakuhû*) “Ve ücretliye ücretini teri kurumadan öde!”

Çalıştın mı akşama kadar? Çalıştım.

Al paranı. 450 lira, 500 lira, 750 lira. Parasını ver.

Çok insafsız, gaddar insanlar biliyorum. Suudi Arabistan’da da var. Suudi Arabistan’a işçi olarak gitmiş kardeşlerimiz var, oralarda çalışmışlar, hâlâ paralarını alamamışlar. Libya’ya gitmişler, iş yapmışlar, hâlâ paralarını alamamışlar. Türkiye’de de öyle. Çalışmış çalışmış, patron buna borçlanmış, vermemiş.

Sen işçinin parasını yemeye, kullanmaya utanmıyor musun? Böyle durumlar var. Efendimiz’in tavsiyesi bu değil. Akşama kadar çalıştı mı? Çalıştı. Ver parasını!

(*Kable en yeciffe arakuhû*) “Teri kurumadan eline parasını tutuştur.”

Hani “*ceffe’l-kalem*” diye bir şey vardır, “*cetvel kalem*” diye yanlış telaffuz ediliyor. *Ceffe’l-kalem*, “kalem kurudu” demek. Yani “iş tamam oldu, kesin olarak böyle yapılacak” mânasına. (*Kable en yeciffe arakuhû*) Prensibini unutmayın: “Teri kurumadan...”

“Şöyle bir şey de olabiliyor; bir ustaya; “Şunu şöyle yap.” diyorsun, yarım bırakıp kaçıyor. Anlaşmışsın ayarlamışsın ama birisi biraz daha fazla verirse, senin işini yarım bırakıp kaçıyor. Peygamber SAS akşamüstü ücretinin verilmesini istiyor, iş bitsin, borca kalmasın; almama, kesme durumları olmasın.

Tanıdığım arkadaşlar var. Adam Suud’da çok güzel bir cami yaptırmış:

“—Aman ne kadar güzel cami! Bize de nasip olsa, biz de böyle bir cami yaptırabilsek.” diyorum.

“—İyi ama bu şahıs, beraber çalıştığı, kendisiyle iş yaptığı insanlara karşı çok gaddar bir patrondur. Ben kendisine iş yaptım, alacağım var, hâlâ vermedi.” diyor.

Olmaz. Bir taraftan cami yaptırıyorsun; milyonlar, milyarlar harcıyorsun bu taraftan bir işçi sana kırgın; çalıştırmışsın, söz verdiğin parayı vermemişsin.

Müslümanlığın bir yönü de o; onun da ücretini hakkıyla vermek. Cami yapmak sevap ama ücretlinin amelenin hakkını, çalıştığı gün hemen vermek de çok önemli; o da Müslümanlık. Bir tarafta Müslümanlık, öbür tarafta yamuk iş olmaz.

“—Karakolda doğru söyler, mahkemede şaşırır.”

“—Bizim bacı haram yemez; hamama gider, bohça çalar.” tekerlemeleri gibi;

“—Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?..” sözü gibi.

Hacı efendi cami yaptırıyor, güzel ama öbür tarafta işçiler kendisinden yaka silkiyor.

Olmaz! Müslüman, dört başı mamur kimse olacak.

Hele hele kul hakkı daha önemli... Sen o camiyi yaptırmadan evvel kul haklarını bir öde bakalım. İşçiler yarın senin yakana yapışacak; “Ver bakalım paramı!” diyecek. Onun hesabını veremeyeceksin. “Cami yaptırдыm.” diye onların hesabını ödeyemezsin. Onlar senin yakanı bırakmazlar. Cami yaptırman ayrı ama “Niye bunun hakkını vermedin?” diye Allah onun sorgusunu, sualini sorar.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Kul hakkı yememeye çok dikkat edin. Üzerinize kul hakkı geçmesin, herkesin hakkını bol bol verin. Bu hadîs-i şerîfi unutmayın.

c. Allah’ın Emrine Önem Ver!

Altıncı hadîs-i şerîf:

Ebû Ümâme Hazretleri’nden İmam Deylemî nakletmiş. Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:

أَعِزَّ أَمْرَ اللَّهِ يُعِزَّكَ اللَّهُ

(الديلمى عن أبى أمامة)

RE. 74/6 (*Eizze emra’llàhi yüizzeke’llàh*)
“Allah’ın emrini aziz tut ki, Allah da seni aziz kılsın!”

Ne kadar kısa. Beş kelime. (*Eizze emra’llàhi*)

yüizzüke'llàh) veya (yüizzeke'llàh) olabilir. Gayet kolay...

“Allah’ın emri” sözü iki mânaya gelebilir. Bir; “Allah’ın buyruğunu aziz tut, Allah’ın emrini dinle!”

“–İçki içme!” dedi, içme.

“–Kumar oynama!” dedi, oynama.

“–Zina etme!” dedi, etme.

“–Yalan söyleme!” dedi, söyleme.

“–Gıybet etme!” dedi, etme.

Allah’ın emri neyse, o. “Allah’ın emri” denilince akan sular durur, dağlar taşlar erir. “Allah böyle buyurmuş.” Bitti.

“–Kafamı kesseniz Allah’ın emrinden dönmem, buyruğundan başka şey yapmam.”

Emir bir de Arapça’da *umûr* kelimesinin müfredi olarak “iş, herhangi bir husus” mânasına gelir. “Allah ile ilgili bir konuyu bir işi önemse, izzetli tut ki Allah da seni aziz kılsın.” demek mânasına gelebilir. İkisi de olabilir. “Emir” iki mânaya gelen bir kelime.

Bir; çoğulu *evâmir* olan, “buyruk” mânasına. İki, çoğulu *umûr* olan “işler” mânasına.

“–O vezir umur görmüş bir adamdır.” denilince “Başından çok işler geçmiş” olması kastedilir.

Allah ile ilgili konular oyuncak değildir; ciddi konulardır, şakaya gelmez. Bu işin şakası yoktur.

Elektrikle ilgili konular, kimya ile ilgili konular, hastalıkla ilgili konular, anayasa ile ilgili

konular ve saire mühim de Allah ile ilgili bir konu önemli değil mi?

Elbette çok önemlidir. Çünkü Allah ile ilgilidir; hafife alınmaz, dalga geçilmez, kulak tıkanmaz.

Allah'ın işine, Allah'ın buyruğuna gereken önemi vermek lazım. Bu, her hususa şamildir. Allah'ın emirlerine yasaklarına, haramlara helallere, dini konuların her çeşidine, hayatınızdaki her hususa şamildir. Bu mühim bir prensip olarak hafızanızda yerleşsin:

(Eizze emra'llàhi yüzzüke'llàh) “Sen Allah'ın işini kıymetli ve önemli gör, önemli tut ki Allah da seni kıymetli, önemli, izzetli eylesin.”

Zaten Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

“—Senin Allah yanında ne biçim bir kul olduğunu, -makbul müsün değil misin, iyi misin kötü müsün, Allah seni seviyor mu sevmiyor mu, cennetine mi sokacak azap mı edecek?” anlamak istiyorsan ‘Senin yanında Allah'ın durumu ne?’ onu bir düşün!” diyor. Senin yanında Allah'ın durumu ne, Allah ile ilişkin ne?

Adamın hayatına bakıyorsun; sabahtan akşama düşüncelerine, hareketlerine, davranışlarına bakıyorsun; dinle, imanla, Allah ile Kur'an'la, peygamberle hiç mi hiç alakası yok. Yemesi içmesi, gezmesi eğlenmesi, kazanması harcaması. Hiç mi hiç Allah ile ilişkisi yok. Sanki “din” diye bir şey yok, sanki “peygamber” diye bir insan yaşamamış, sanki “Kur'an” diye bir kitap inmemiş, sanki haram helal diye bir kavram yok. Adam böyle yaşıyor.

“—Allah’ın yanında o adamın zerre kadar bir kadr ü kıymeti yok, âhirette belasını bulacak, hapı yutacak.” demektir.

Çünkü Allah’ın onun yanında, kafasında, zihninde, gönlünde bir yeri yok, bahsi yok; onun için.

Bir başka insana da bakıyorsun; bazılarına göre fırsatlar kaçırıyor, “aptallık ediyor, ahmaklık ediyor, enayilik ediyor” diyorlar. Çünkü harama bulaşmıyor, rüşvet almıyor.

Bizim müfettiş arkadaşlardan birisi teftiş için bir ticarethâneye girmiş. Masanın üstündeki bütün evraka el koymuş. Bir de küçük defter var. Adam;

“O defteri bana ver, dükkânın defteri değil, özel defterim.” demiş.

“—Bizim görevimiz; ticarethânedeki masada bulunan şeyleri ayırmadan incelemek. Açar bakarım; özelse geri iade ederim.” diyor. Ama inceleyecek.

“—Sen onu hiç inceleme, açma, sana şu kadar para vereyim.” demiş. Müfettiş arkadaş;

“—Hayır.” demiş.

“—Şu kadar vereyim.”

“—Hayır.” demiş.

Rakam gittikçe yükseliyor, muazzam rakamlara doğru çıkıyor. Belli ki ticaretinin bütün sırları orada. Yani kayıt dışı, gerçek durum o.

Tanıdıklarımın birisi diyor ki;

“—Biz görevimiz icabı bazı firmalara gidiyorduk, hesaplara bakıyorduk. Firma kâr etmiyor ama bizden kredi istiyor. Biz de onun ticarî durumunu incelemek, teftiş etmek için gitmişiz. ‘Kardeşim biz sana kredi veremeyiz çünkü senin durumun berbat. Hesapların ortada, hiçbir şey kazanmıyorsun.’ diyoruz. Cebinden bir defter çıkarıyor, gösteriyor. Bakıyorsun dünya kadar kâr etmiş. Vergi kaçırmak için ‘yok’ diyor.”

Tabii o şahıs paraya tenezzül etmemiş. Defteri açmış. Hakikaten ticarethâne bir sürü kayda geçmemiş işlemler yapmış; vergi kaçırıyor, kâr göstermiyor ve saire. Muazzam bir suistimal var. Raporunu tutmuş. Firma büyük cezalar alacak. Almanya’da olsa iflahını keserler. O firma bir daha belini doğrultamaz. Öyle bir ceza verirler ki kendisini satsa ödeyemez. O hale getirirler. Bir daha yapamaz, bir şey kaçırılmaz. Çok sıkı takip ederler.

Bizim arkadaşımız müslüman, dürüst; raporunu tutmuş, vermiş. Aradan zaman geçmiş. Sonra amiri onu çağırmış:

“—Sen orada o defteri yakaladığın zaman müessesenin sahibi olan herif-i nâşerif kaç para rüşvet teklif etti?”

“—Şu kadar büyük rakam.”

“—Almadığınla kal, enayi!” demiş, “Şimdi o işi bakanlıktan halletti, ceza bile yemiyor.”

Dürüstleri enayi sayıyorlar.

Sen böyle bir insanı al, öp de başına koy, teftiş kurulunun başına getir, devletin en yüksek mer-

cilerinde görev ver. Böyle temiz sicilli insanları idareye hâkim et. Bak Amerikan yardımına ihtiyaç var mı yok mu, o zaman gör! Memleketin yönetimini böyle dürüst insanlara ver, bakalım bütçemiz yeter mi yetmez mi; denk gelir mi gelmez mi; işler yürür mü yürümez mi, gör!

Yetimin malını her yerde domuz gibi yiyorlar. Okuyoruz, dinliyoruz dehşet içinde kalıyoruz. Takip de edilemiyorlar. Hele bu banka denilen şeylerle paralar toplanıyor toplanıyor, deveyi hamutuyla yutan yutana.

Hamut ne demek?

Devenin üstündeki semeri, ıvır zıvır. Devenin boyu posu ortada; bir de üstünde hamudu. Deveyi hamuduyla yutuyor. Bir deve olsa bir daha yutacak, bir deve olsa bir daha yutacak. Yine de ortada. Yine de izzetli, itibarlı. Hem İslâm'a çatar; bağırır, çağırır hem de ilericidir hem de devrimbazdır hem de düzenbazdır.

Kendisini onlarla koruyacak. Koruyacak başka malzemesi yok.

İnsanlar laik olur mu? Devlet, inançlılara eşit muamele etme bakımından laik olabilir. İnsan laik olur mu? İnsanın bir inancı vardır; mü'mindir ya da kâfirdir. İnsanın laiki olur mu?

“—Başkasının inancına saygı yok mu?”

Başkasının inancına saygı; benim dinimin içinde, kendisinde, inancımın gereği olarak var.

Ben isteseydim, yedi asır Anadolu'da hâkim olduğum devre içinde bu hıristiyanların tozunu attırmaz mıydım?

Ne Fener Patrikhanesi kalırdı ne Bulgar kilisesi kalırdı ne de Ermeni kilisesi. Ne Ermeni kalırdı ne Rum ne yahudi. Yeryüzünden soyunu sopunu kazırdık. Adı müzelerde kalırdı.

Böyle yapabilirdik. Osmanlı Devlet-i Aliyyesi her sene Viyana'ya sefer yapıyordu; gidiyordu geliyordu, geliyordu, gidiyordu geliyordu. Adamların ödleri patlıyordu. Buradan kışaladığımız için Amerika'ya gittiler; Amerika'yı öyle buldular. İsteseydik yapardık ama yapmadık. Benim inancımın içinde o saygı, o sevgi, o müsamaha, o anlayış zaten var.

İnsan laik olur mu?

İnsan dindar olur, müslüman olur veya müslüman olmaz, kâfir olur. Çık erkekçe, mertçe; “Ben kâfirim!” de. Ben de sana meseleyi açıklayayım.

“—Kâfir olman mümkün değil. Kâfirlik, gayr-ilmî bir şeydir. İşin doğrusu mü'min olmaktır. İlim, irfan, tarih, kültür, deliller, inanmış olmanı gerektiriyor.” diye ispat edeyim.

Zerrin Akgün diye bir hâkim hanımefendi, *İlim Bakımından İslâmiyet* diye güzel bir kitap yazmış. Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları arasında da yayınlanmış. Ne kadar güzel ispat ediyor. Sonra Rahmi Balaban'ın ilim ve din üzerine makaleleri topladığı bir kitap var. “Bir ilim adamının Allah'a inanmasını gerekli kılan deliller” diye makaleler var.

Yeryüzünde akıl diye, mantık diye, ilim diye bir şey varsa kâfir olamazsın. Kâfir olursan ilme karşı olarak, ilmi kabul etmeyerek kâfir olabilirsin. Münkir isen ilmi reddederek münkir

olabilirsin. Müşrik isen kafan bulanık olduğu için aptal olduğun için müşrik olabilirsin. Akıllı olsan mü'min olursun. İsbat edeyim. Ama erkekçe öyle de. Söylemiyor, itiraf etmiyor ve kafası da muntazam değil.

Niye değil?

Muhterem kardeşlerim!

Bir insanın kafasında, mantığın gereği olan birtakım işlemler yapılır. Bir bilgi vardır, o bilgiden bir sonuç çıkar. “Tüme varım, tümden gelim” diye isimlendiriyorlardı. “Endüksiyon, dedüksiyon; mantık yürütme, akıl yürütme” Bir insan;

“—Ben mü'minim, İslâm'a inandım.” diyorsa bu büyük önermedir.

“—Ben İslâm'a, Kur'an'a, Allah'a inandım.” diyorsa bu büyük önermedir. Bu büyük önermenin sonucunu bilgisayara sorsan da böyledir, hangi akıllı insana sorsan böyledir. Bunun tabii sonucu;

“—Ben şeriatı kabul ediyorum.” demektir.

Ama bir insan; “Ben mü'minim.” deyip de; “Şeriatı kabul etmiyorum.” diyorsa, o zaman bu tezattır, mantık dışıdır, mantığa aykırıdır. Eğer hakikaten şeriatı kabul etmiyorsan, sevmiyorsan;

“—Şeriatı sevmiyorum, istemiyorum.” dersin.

O zaman sen mü'min değilsin, kâfirsin kardeşim; senin kendinden haberin yok. Çünkü bizim dinimizde bunları inkâr edene kâfir deniliyor. Sen de inkâr ediyorsun.

Millet bunu bilmiyor. Hem Müslümanlığı bırakmıyor:

“—Ver ya, Müslümanlık benim malım!” diyor, bırakmıyor,

ucundan çekiştiriyor. “Hayır, benim de malım!” diyor, hem de şeriate ağzını açmış, gözünü yummuş küfrediyor, çatıyor, karşısında duruyor.

Hem demokrasiye inanıyor hem zulüm yapıyor. Hem güya adaletin başında hem katili kaçırıyor; hem kanun yapma mevkiinde hem anarşiyi destekliyor.

Nush ile uslanmayı etmeli tekdir, Tekdir ile uslanmayanın hakkı kötüdür.

Avrupa’da bir öğrenciyi mantıklı yetiştiriyorlar, bilimsel araştırma yapacak şekilde yetiştiriyorlar. Onun için Avrupalı bir kimseye bir şey söylediğin zaman; “doğru” dedi mi tamam.

“—O doğruysa binâen aleyh şöyle yapman lazım.” dediğin zaman,

“—Tamam.” diyor, doğru sonucu buluyor. Bizimkine:

“—Sen müslüman mısın?” diyorsun;

“—Evet, müslümanım.” diyor.

“—Müslüman olduğuna göre ey kızım, örtünmen lazım.” “—Hayır.”

Ne oldu? Müslümansan örtünmen lazım çünkü Allah, Kur’ân-ı Kerîm’de “Örtünün.” diyor.

Bizim memleketin acayip münevverleri mantık dışı bir kafa içinde yaşamaya alışmışlar.

Acayip bir münevverlik; mantık dışı.

Kafasındaki bazı bilgiler bazı bilgilerin karşısında; kafasını düzene sokamamış.

Kafası düzensiz insanlardan her şey beklenir. Gündüz cuma namazına gelir; akşamüstü Boğaz'a, Emirgan'a içki içmeye gider. Bir taraftan faiz yer, bir taraftan hayır yapar. Her işi böyle tezatlı olur. Çünkü kafası düzensiz, bozuk, yamuk.

İslâm düzen getiriyor; akıl, tefekkür, felsefe ve doğruluk getiriyor.

d. Peygamber Efendimiz'in Üstünlüğü

Diğer hadîs-i şerîf:

Hız. Ali Efendimiz RA'dan rivayet edilmiş. Übey ibn-i Ka'b'dan da rivayet var. Ahmed ibn-i Hanbel; Hanbelî mezhebinin kurucusu, hadis alimi. O, kitabına yazmış.

Peygamber SAS bu hadîs-i şerîfnde şöyle buyuruyor:²

أَعْطَيْتُ مَا لَمْ يُعْطَ أَحَدٌ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي نَصْرْتُ
بِالرَّغْبِ وَأَعْطَيْتُ مَفَاتِيحَ الْأَرْضِ وَسُمِّيتُ
أَحْمَدَ وَجُعِلَ لِي التُّرَابُ طَهُورًا وَجُعِلَتْ أُمَّتِي

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.98, no:763; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.434, no:32304; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtâre*, c.I, s.384, no:729; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.179, no:1177; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.588, no:1406; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.213, no:965; Hız. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.411, no:31928; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.82, no:3777.

خَيْرَ الْأُمَّمِ

(حم. عن علي)

RE. 74/7 (*U'tîtü mâ lem yu'ta ehadün mine'l-enbiyâi kablî: Nüsirtü bi'r-ru'bi, ve u'tîtü mefâtîha'l-ardi, ve sümmîtü ahmede, ve cüile lî et-türâbü tahûran, ve cüilet ümmetî hayra'l-ümemi.*)

(*U'tîtü*) “Bana verildi. (*Mâ lem yu'ta ehadün mine'l-enbiyâi kablî*) “Benden önceki peygamberlerin hiçbirisine verilmemiş olan bazı şeyler Allah tarafından bana verildi.”

(*Nüsirtü bi'r-ru'bi*) “Heybet ve korku ile yardım olundum.” Benim heybetim, korkum, azametim düşmanın kalbini titretiyor. Daha bir şey yapmadan, ağzımı açıp bir şey demeden, karşı tarafın ödü patlıyor.”

Hatta bir başka rivayette geçtiğine göre;

“—Bir aylık mesafedeki düşman korkudan tir tir titrerdi.”

Peygamber Efendimiz'in heybeti öyleydi. Heybet-i mâneviyesi o kadar muazzamdı ki daha düşmanı görmeden, düşmanla karşılaşmadan, düşmanla arasında bir aylık mesafe varken düşmanın yüreği ağzına gelirdi; Peygamber Efendimiz'in korkusundan kalbi küt küt atmaya başlardı. Bu bir heybet... Allah'ın peygamberine, sevgili kulu Muhammed-i Mustafâ'sına verdiği bir meziyet, mânevî bir hal.

Şimdi de öyle çünkü bu güzel vasıf ümmetinde devam ediyor. Ümmet-i Muhammed'den

Amerika korkar, ödü patlar, yüreği ağzına gelir. Rusya, Çin, İngiltere, Fransa, İtalya korkar; Yunanistan korkar, Ermenistan korkar; hepsi korkar. Bu korkuyu Allah bize bir vasıf olarak vermiş. Bir manyetik alan gibi etrafımızda olanlar bizden korkuyor. Gerçek İslâm'dan korkuyorlar.

“Benden önceki peygamberlerin hiçbirisine verilmemiş olan bazı şeyler Allah tarafından bana verildi: Heybet ve korku ile yardım olundum. Yerin anahtarları bana verildi. Ve bir vasfım da ben ‘Ahmed’ diye isimlendirildim. Yeryüzü, toprak bana temizleme malzemesi olarak kabul olundu. Ve benim ümmetim, ümmetlerin en hayırlısı kılınmıştır.”

Kim korkar?

(*El-hâinü hâifün*) deniliyor ya; hain korkar. Mü'min korkmaz, mü'min sever. Peygamber SAS Efendimiz'in korkusu kâfire, haine, zalime, müşrike; sevgisi mü'mine... Efendimiz'in aynı zamanda bir sevgi çekiciliği vardır. Yüzünü gören âşık olur.

Ben bazen Avrupalılar'dan, Amerikalılar'dan müslüman olanları görüyorum. Feleğini şaşırmış, gözleri sevdalı sevdalı

bakıyor.

“—Nasıl müslüman oldun?” diyorum;

“—Rasûlüllah Efendimiz'i rüyamda gördüm.” diyor.

Cemalini bir görmüş; feleğini şaşırmış, mest olmuş. O tarafı da var. Mü'mine böyle, kâfire

öyle. Mü'mine sevgisi yayılıyor, kâfire korkusu. Bu bir.

İkincisi: (*Ve u'tîtü mefâtîhe'l-ard*) “Yerin anahtarları bana verildi.” Miftah, “anahtar” demek. “Yerin anahtarları bana verildi.”

Bunun mânası ne olabilir?

“—Ey kulum, ey Muhammed-i Mustafam! Al sana Anadolu'nun anahtarı, al sana Balkanlar'ın anahtarı, al sana Orta Asya'nın anahtarı, Afrika'nın anahtarı...”

O ülkeleri alan kimselere ne deniliyor? Fatih, “açan” demek. Anahtar da miftah demek, “açıcı” demek.

“—Yeryüzü sana ihsan olunuyor; senin mülkündür, ev senindir, odaları senindir, al Rasûlüm anahtarlarını, buyur. Konağın anahtarları deste deste senin elinde...” demek istiyor.

İslâm yeryüzünün her tarafına yayıldı. Şu anda yeryüzünün her tarafında İslâm var. Rusya'da da var, Çin'de de var, Amerika'da da var... Ama küfür de var. Elbette olacak. Tabii olacak. Ortadaki insan kâfiri görecek, mü'mini görecek; tercihini yapacak. Mü'min olursa sevap kazanacak, kâfir olursa cehenneme gidecek ama kimseye gık diyemeyecek, kimseye ayıp bulamayacak, hiçbir şekilde mazeret söyleyemeyecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri ona diyecek ki:

“—Sen İslâm'ı duymadın mı?” “—Duydum.”

“—Senin komşun müslüman değil miydi?”

“–Müslümandı.”

“–Sana İslâm’ı tebliğ etmediler mi?”

“–Ettiler.”

“–Niye müslüman olmadın? Hadi bakalım, gir cehenneme!” diyecek.

“–Şu zamanda İslâm’ı duymayan, bilmeyen kaldı mı?”

Kalmadı. Güney Amerika’da da var, Afrika’da da var, Avrupa’da da var. Rusya’yı gezdik. Türkiye’den pek çok insan Rusya’nın pek çok yerine gitti. Moskova’da bile cami var. Roma’da bile cami var. Fransa’da, Almanya’da camiler var. Her yerde *Allahu ekber* deniliyor, *Lâ ilâhe illallah* deniliyor.

“–Allah’tan başka ilah yok. Muhammed Allah’ın kuludur. Beşere tapınmayın. Şaşırıp sapıtıp da Allah’ın gönderdiği peygamberleri rab edinmeyin.” deniliyor. Bunu bilmeyen kaldı mı? Hepsi biliyor.

Niye bırakamıyor? Menfaati bırakmadığı için bırakamıyor. “Kurulu düzeni bozulacak, parası pulu azalacak, huzuru kaçacak.” diye bırakamıyor. Şeytan böyle korkutuyor; ondan müslüman olamıyor. Yoksa İslâm’ı duymayan kaldı mı?

Kaldıysa da bu onun kusuru; biraz incelesin, araştırsın. Evet, İslâm’ı hiç duymamış olabilir, bizde bile var.

Ankara’da, fakülteden talebem olan bir profesör:

“–Türkiye’nin münevverleri, İslâm’ın yüzde onunu bile bilmiyorlar.” diyor.

“–Aydınım, okumuşum, diplomam var.” diye ortada efe efe dolaşan adamlar İslâm’ın yüzde onunu bile bilmiyor, yüzde doksanından haberi yok.

Amerika’da okumuş çocuk; gusül abdestinden haberi yok. Düğün yapacaklar, nikâhı kıyılacak, hoca geliyor:

“–Kelime-i şهادet getir.” diyor; dili dolaşıyor, söyleyemiyor. Hiç söylememiş ki ömründe...

“–*Eşhedü en lâ ilâhe illallah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*” diyemiyor.

Gusül abdesti almayı bilmiyor. “–Peygamberi kim?” haberi yok.

Einstein’dan, Dekart’tan, Kant’tan, Pascal’dan haberi var; her şeyi biliyor ama İslâm’dan haberi yok.

Mâşaallah oğlunu yetiştirmiş, baba zengin; parayı dayamış, Amerika’da okutmuş. Çocuk da okumuş, öğrenmiş. Çok güzel İngilizce biliyor, telaffuzu harika, iş hayatını da öğrenmiş ama İslâm’ı bilmiyor.

O da onun kusuru; öğrenseydi! Camileri görmüyor mu? Ezanları duymuyor mu? Şu Fatih Camii’ndeki, şu minaredeki ezanları duymayan var mı? Yerler gökler çınlıyor. “Bu sözlerin mânası nedir?” diye hiç mi düşünmüyor?

Ortalıkta o kadar kavga gürültü, münakaşa var. Bir Hıristiyanlık var, bir Yahudilik var, bir Müslümanlık var. Tarihte birçok yerde din

savaşları olmuş. Şimdi de perdelerin arkasında yine aynı duygular insanları birbirleriyle çarpıştırıyor. Hiç mi merak etmemiş? Bu kadar ilgisizlik olmaz! O da ondan cezayı çekecek.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde;

“—Allah cahili iki misli azaplandırarak.” buyuruyor.

Araştırsana be adam!

Bu ekmek, bu sıhhat, bu hayat sana nereden geliyor? Öldükten sonra nereye gideceksin? Bir araştırsana! Hiç mi kafan çalışmıyor? Kalbinde gönlünde merak diye bir şey yok mu? Kafanda bir soru yok mu?

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:³

حُسْنُ السُّئَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ

(الأزدي في الضعفاء وابن السني عن ابن عمر)

(*Hüsnü's-süâli nisfü'l-ilmî*) “Güzel soru sormak ilmin yarısıdır.”

Soru sorsana be adam! Soru sor, cevabını araştı. Biraz kendi kendine soru sor, çevreye soru sor. Biraz merak et! Bu nasıl bir uyuşukluk,

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.25, no:6744; Beyhakî, *Şua-bü'l-İman*, c.V, s.254, no:6568; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.55, no:33; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.453, no:936; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.141, no:2716; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.395, no:727; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXI, s.360; Miz-zî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXIX, s.220; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.11, no:35; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.238, no:29262; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.359, no:1142; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XII, s.122, no:11589.

bu nasıl bir ilgisizlik!

Etrafla ilgilenmemek ölümlerin halidir. Canlılar etrafla ilgilenir. Bir böceğin yanına yaklaştığın zaman kaçar; etrafına bakar, hareketleri takip eder. “Bir sivrisineği yakalayacağım.” diye akla kararı seçersin. Kulağının dibinde uçmuştur; ışığı yakarsın, yakalayacağım diye uğraşırısın. Çünkü tedbir alıyor, etrafla ilgisi var. Senin gölgenden kaçar, göremeyeceğin şeyi hesaplar. Bir sivrisinekle baş edemezsin.

Biraz araştırma lazım. O araştırma, o aşk, o şevk olmayınca olmaz! Onun da cezası var.

Muhterem kardeşlerim!

Garantili bir şekilde ben size şunu söyleyebilirim: Allah-u Teâlâ Hazretleri mâsum bir cahile de; yani kasd-ı mahsusu yok, özel bir inadı yok, mâsum, hiç düşünmemiş bir insana da bir delil gösterir, rüya gösterir; birisini karşısına getirtir, konuşturur, kulağına o mesajı duyurur.

Ringde Muhammed Ali’yi; “Hak din İslâm’dır!” diye bağırıttırır, uzaydan gelen astronota; “İslâm dini hak dindir.” dedirtir, Amerikan dolarının üzerinde (In God we trust) “Biz Allah’a tevekkül ediyoruz.” yazısını yazdırtır. “Düşünsün.” diye bin bir vesile çıkar da o vesilelere kulak tıkadığı için insan ahirette cezasını, belâsını bulur.

Ben şahsen kendi hayatımdan biliyorum. Daha ortaokulda iken, “Kıyamet kopmuş da hesaba çekiliyorum.” diye kan ter içinde rüyalar görürdüm. Muhakkak herkes görür. Allah herkese bir ikaz gönderir, bir işaret gösterir. Bana gelen kâğıtları bir bilerseniz. Bunları

çuvallara dolduruyorum, biriktiriyorum. Neler var; rüyalarla ve çeşitli yollarla Allah'tan insanoğluna ne mesajlar geliyor. Ama kulak tıkıyor, araştırmıyor, dinlemiyor.

(*Ve sümmîtü ahmede*) “Ve bir vasfım da ben Ahmed diye isimlendirildim.”

Ahmed “En çok methedilen, en yüksek şahsiyet.” demek. Peygamber Efendimiz SAS'ın geleceğini İncil ayetleri bildirmişti, hıristiyanlar bekliyorlardı; Tevrat ayetleri belirtmişti, yahudiler bekliyorlardı. Peygamber Efendimiz zuhura gelmeden önce; “Bir âhir zaman peygamberi gelecek.” diye bilgileri vardı. Onun isminin Ahmed olacağı kendi kitaplarının asıllarında yazılıydı. Tercümelerinde Ahmed mânasına yakın kelimeler var, *Paraklitus* ifadesi var; kesin.

Bugünkü İncil'de bile var. En son, o bozuk tercümelerde; “hakikat ruhu” diye tercüme etmişler. “Âhir zamanda bir hakikat ruhu gelecek.” diye papazlar konuşmuşlar, alimler kitaplara yazmışlar.

Hakikat ruhu kimdir? Gerçek alimler bunun Hz. Muhammed-i Mustafâ olduğunu söylüyorlar. Papazlardan bazıları da böyle söylüyor. Bu hususta kâfi miktarda malzeme var.

Efendimiz, Ahmed diye isimlendirilmişti. O da onun vasfı. “En çok övülen kul” olma vasfına layık, o sifata yükselmiş başka bir kimse yok. El-hamdü lillâh öyle bir Peygamberin ümmetiyiz.

(*Ve cûile lî et-türâbü tahûrâ*) “Yeryüzü, toprak Allah tarafından bana temizleme malzemesi

kılındı.” Toprakla abdest alırım, namaz kılarım. Bir insan çölde gidiyor. Uyudu, rüya gördü, gusül abdesti alması gerekti. Su yok. Al başına derdi. Çölde su yok ama cünüp oldu. Şimdi bu insan ne yapar? Teyemmüm abdesti alır. Toprağa elini vurur, yüzünü sıvazlar; toprağa elini vurur kollarını sıvazlar. Teyemmüm Kur’an’da vardır, Allah’ın emridir, müsaadedir. Böylelikle abdestli olur, namazlarını kılar. Susuzluk ibadetine engel olmuyor. Veyahut cünüp olmadı da tuvalete gitti geldi, abdesti bozuldu. Abdest alacak ama su yok. Yine aynı şekilde toprakla teyemmüm abdesti alır.

Ameliyat masasından hastayı getirdiler, yatağına yatırdılar. Tuvalete gitmesi mümkün değil. Zaten idrar yolunda sonda var, kolunda serum var; kıpırdayacak hali yok. Namaz kılacak ama abdest alması lazım. Kalkması mümkün değil. O zaman toprak cinsinden bir şey önüne getirilir, teyemmüm abdesti aldırılır. O da orada gözüyle imâen namazını kılar. Bu da bir kolaylıktır.

Peygamber Efendimiz; “Yeryüzü bana temizleme malzemesi olarak kabul olundu, temizlik malzemesi kılındı.” buyuruyor. Bizim dinimiz kolaylık dinidir. İbadetlerde zorluk yoktur ama devamlılık vardır, kesinti yoktur.

Haydarpaşa Numune Hastanesi’nde ameliyat olacaktık. Ameliyat olmadan önce gezebiliyorsunuz, konuşuyorsunuz. Falanca ameliyat olacak, filanca ameliyat olmuş; üç gün, beş gün yatmış. O da dolaşüyor. “Nerelisin? Nasılsın? İyi

misin?” Konuşuyoruz. Namaz vakti geliyor,

“—Hadi namaz kılalım.” diyoruz.

“—Yok, ben kılamam. Ameliyat oldum, üstüm başım kirli, paslı.” diyor.

“—Olsun, sen özel durumdasın, mazeretlisin.” diyoruz.

“—Suya dokunamam, sargılar var.” diyor.

Hepsinin çaresi var. Sargının üzerine mesh yapılabilir; abdest yerine teyemmüm abdesti alınır ama namazı geçirmek yok. Harpte bile namazı geçirmek yok. Adam hacı, uzun sakallı ama hastanede bulunduğu müddetçe hiç namaz kılmıyor.

Titrer insan! Allah sana günde beş vakit namaz kılmayı farz kılmış:

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا

(النساء: ۱۰۳)

(*Inne's-salâte kânet ale'l-mü'minîne kitâben mevkûtâ*) [Muhakkak ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır.] (Nisâ, 4/103)

Allah'ın emrini nasıl küçümsersin, nasıl kılmazsın?

Hacı baba olmuş da namazın devamlılığı şuurunu içine yerleştirememiş; “Üstüm temiz değil, abdestim iyi değil.” diye namazı terk ediyor. Öyle şey olmaz!

Dinde kolaylık vardır. Bunun bir çaresi

mevcuttur. Söylüyorum ama yine de akli yatmıyor. Sana ayrı hüküm mü inecek? Yoksa sen dinin ahkâmından beğenmediğini kendi kafana göre mi değiştireceksin? Öyle şey olur mu?

Toprağın temizlik malzemesi kılınması bir müslüman için kolaylıktır. Çölü var, dağı var, susuz yeri var, cihad var, yolculuk durumu var; hayatın bin bir türlü hali var. Onun için bu büyük bir nimettir.

(Ve cület ümmetî hayre'l-ümemi) “Ve benim ümmetim, ümmetlerin en hayırlısı kılınmıştır. Bu da bana verilen bir imtiyazdır.” buyuruyor.

Ümmet-i Muhammed ümmetlerin en hayırlısıdır; hayru'l- ümem'dir. El-hamdü lillah ki biz de o ümmetteniz. Allah'a hamd u senâlar olsun. O ümmetten oluşumuzun kadrini, kıymetini bilelim.

Ümmetin olduğumuz devlet yeter. Hizmetin kıldığımız izzet yeter.

“Yâ Rasûlallah! Biz senin ümmetin olmuşuz ya, bu bize mutluluk olarak yeter.”

“Hani dîn-i mübîn-i İslâm'a karınca kararınca, elimize kılıcı kalkanı almışız, ‘ya Allah!’ deyip cihad ediyoruz, şu veya bu şekilde, sulhta veya harpte senin dinine hizmet ediyoruz ya; yâ Rasûlallah! İşte bu hizmetin izzeti bize şeref olarak yeter.”

Ne güzel söylemiş! Bazen; “Hadisleri açıkladığımız gibi şu *Mevlid-i Şerîf*'i de açıklasak.” diye aklıma geliyor. Böyle bir seri vaaz

yapsak da *Mevlid*'i açıklasak. Çok güzel bir şey olur. *Mevlid* çok güzel bir manzume, harika bir manzume. Bir edebiyatçı olarak her beytine âşığıım.

Almanya'dan Türkiye'ye bir elçi gelmiş. Bursa'da bizim Kâzım Amca diye bir tanıdığımız var; o da hükümet tarafından ona Bursa'yı gezdirmekle görevlendirilmiş. Adam elçi, Türkçe biliyor; Türk kültürünü, edebiyatını öğrenmiş. Ama Alman, Alman elçisi... Konuşuyorlar, görüşüyorlar. Bizim Kazım Efendi rahmetli; ihvanımızın yaşlılarından, mekteb-i ziraat muallimlerinden. Tabir öyle; yani şimdiki tabiriyle tarım okulu öğretmenlerinden. Kazım Efendi, "Almanca'sı güzel" diye bu elçiye mihmandar olmuş. Çelik Palas'ta mükellef bir odada misafir ediliyor. Bursa'yı geziyorlar.

Elçi bir gün;

"—Kâzım Efendi! Yarın da Süleyman Çelebi Hazretlerini ziyarete gidelim." demiş.

"Şaşırdım." diyor. Alman elçisi, Alman ama Süleyman Çelebi'yi ziyaret edecek.

"—Olur." demiş. Tabi biraz da sevinmiş.

"Ertesi gün kahvaltı vaktinde gittik. Alman elçisi bir protokol ziyaretine gidecekmiş gibi resmi elbiselerini giymiş, frak giymiş." diyor. Demiş ki;

"—Efendim ne oldu? Hani Süleyman Çelebi'yi ziyarete gidecektik? Mezarlığın içinde, otların arasında bir kabir; onu ziyaret edeceğiz. Bu ne kıyafet böyle? Yoksa program mı değişti?"

Valilikte bir toplantı mı olacak? Bakan mı gelecek, reis-i cumhur mu gelecek? Bu kıyafet ne böyle?” Alman elçisi;

“–Yok” demiş, “Süleyman Çelebi için giyindim.”

Oraya öyle gidecek. Yani Süleyman Çelebi’ye reis-i cumhur kadar itibar ediyor.

Hey gafiller! Şu memleketin nasıl insanlar yetiştirdiğini Alman biliyor da şu memleketin evladı bilmiyor! Adam reis-i cumhurun yanına çıkacakmış gibi giyimine dikkat ediyor, Süleyman Çelebi’nin karşısına çıkmaya hazırlanıyor. Alman’daki edebe bak!

“–Mezarın karşısında bir çakıldı. Hazır ol vaziyetinde dakikalarca durdu.” diyor.

Onun sevgi ve saygı gösterme tarzı öyle.

Sonra dönmüş;

“–Kâzım Bey! Siz dünyada Süleyman Çelebi’nin şiirleri kadar kuvvetli şiir söyleyen başka bir şair biliyor musunuz? Hangi şairin sözü şu beyit kadar kuvvetlidir?” demiş:

Dedi gördüm ol Habîb’in ânesi, Bir acep nur kim güneş pervanesi.

Berk urup çıktı evimden nâgehân, Göklere dek nur ile doldu cihan.

Ne diyor burada? Süleyman Çelebi ne anlatıyor? Bizimkiler dili unuttular, edebiyatı unuttular. Bilmezler. Ne demek istiyor:

Dedi gördüm ol Habîb’in ânesi, Bir acep nur kim güneş pervanesi.

“O Rasûlullah’ın annesi Amine Hatun dedi ki: Bir muhteşem şâyân-ı taaccub nur gördüm ki, Güneş pervane kelebeği gibi onun etrafında sönük kalırdı.”

Pervane kelebeğinin gelip de elektriğin, mumun, şamdanın etrafında döndüğü gibi güneşin onun etrafında dönesi gelir, dönecekmiş gibi olur; öyle muhteşem! “Güneşten kat kat daha muhteşem bir nur gördüm.” demiş oluyor.

“Öyle bir nur gördüm ki güneş onun pervanesi mesabesinde idi.”

Berk urup çıktı evimden nâgehân. Göklere dek nur ile doldu cihan.

“O nur birdenbire evimden parıldayarak çıktı; cihan göklere dek nur ile doldu.”

İnsan kelimeleri bildi mi tüyleri diken diken oluyor.

Annesi Rasûlullah SAS’in doğumu zamanında ne görmüş? İşte böyle bir nur görmüş. Süleyman Çelebi nasıl anlatıyor?

Dedi gördüm ol Habîbin ânesi, Bir acep nur kim güneş pervanesi.

Berk urup çıktı evimden nâgehân, Göklere dek nur ile doldu cihan.

Rasûlullah böyle doğmuş. Rasûlullah’ın doğumu olağanüstü bir şey. Rasûlullah’ın geldiği yere râyiha-i tayyibe yayılıyor. Onu görenlerin gözleri kamaşıyor. Öyle bir şey.

Alman onu hissediyor, Alman onu biliyor. Bu sözlerin mânasının derinliğini anlıyor,

bizimkinin bir şeyden haberi yok.

Bizim paşalardan bir tanesi ilâhiyattaki profesör bir arkadaşa; “—Vallahi üstadım! ‘Baba Allah’ diyorlar diye biz hıristiyanları ayıplıyoruz ama biz de Mevlid’de ‘Allah ana’ diyoruz.” demiş. Tüh, yazıklar olsun! Mevlid’i hiç anlamamış!

O “Allah ana” orada “Allah ona” demek.

Allah adın zikredelim evvela, Vacip oldur cümle işte her kula.

Allah adın her kim ol evvel ana, Her işi âsân ede Allah ana.

“İnsan bir işin evvelinde ‘bismillah’ derse ‘Allah ona her işi âsân eder.’” demek. Oradaki “ana” “ona” demek. “Ona” kelimesinin Eski Türkçe’de o zamanki telaffuzu. Hıristiyanların, “Allah baba” dedikleri gibi “Allah anne” dendiğini sanıyor.

Tüh, yazıklar olsun ya! Bu kadar mı kültürüne âşinâ değilsin?

Ondan sonra da ahkâm kesmeye kalkarlar. Bu yarım, çarık çürük bilgilerle Hıristiyanlığı beğenirler:

“—Bak Hıristiyanlık ne güzel! Dans var, içki var, kumar var; papazlar şortlu kızlarla dolaşıyor, kilisede erkek erkeğe nikâh kıyılıyor. Ne hoşgörü var!” diyor, Hıristiyanlığı beğeniyor da İslâm’ı beğenmiyor.

“—İslâm’da taassup var. Koca sakallı hacılar, mutaassıp insanlar.” diyor.

Dininden haberi yok. İslâm’ın güzelliğini Alman

anlıyor; kültüründen kopmuş bizim zavallı insanımız anlamıyor. Yüksek mevkilere çıkmış ama kafası yalan yanlış şeylerle dolu. İslâm deyince aklına çok kötü şeyler geliyor.

Bunda ortaokullardaki, liselerdeki hocaların, İslâm'ın aleyhinde yazı yazanların, karikatüristlerin; dergilerin, gazetelerin, televizyonların, herkesin sorumluluğu var.

Şerif Mardin; gidiyor Amerika'da profesörlük yapıyor, geliyor Boğaziçi'nde profesörlük yapıyor. Televizyonda bir programda şöyle diyor;

“—İnkılâplar sonradan anlayışsız, bilgisiz, kültürsüz lise öğretmenlerinin eline kaldı, kalın kafalı insanların eline kaldı da böyle oldu.” diyor.

Devrimcileri, Kemalistleri mahvetti; rezil rüsva etti. Gayet ciddi bir şekilde böyle söyledi.

Evet, aziz ve muhterem kardeşlerim!

İslâm'ı bilmeyenler de böyle komik duruma düşüyorlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Efendimiz'in ümmeti oluşumuzun ne kadar kıymetli olduğunu anlama noktasında sağlam eylesin... Rasûlullah'a hizmeti, dine hizmeti güzel yapmayı nasib eylesin... Has, halis, hakiki müslüman olmayı nasib eylesin...

Çok utanıyorum, aziz kardeşlerim!

Japonya kayıtsız şartsız Amerika'ya teslim olmuşken tam bir mağlubiyete uğramışken belini doğrulttu da şimdi Amerika'nın canına

okuyor, Amerikan şirketlerinin hisselerini alıyor, Amerika'yı içinden kurt gibi kemiriyor.

Almanya beş tane devletin; Amerika, İngiltere, Fransa ve Rusya'nın istilasına uğradı, belini doğrulttu da Türkiye hâlâ belini doğrultamadı, süper devlet olmadı; onların karşısında dediğini yaptıramıyor.

Yazıklar olsun bize! Yazıklar olsun bugüne kadar Türkiye'den gelmiş geçmiş sorumlu olan insanların topuna! Biz dâhil.

Neden?

Alman kendi milletini kurtardı, Japon kendi milletini kurtardı, biz hâlâ bocalayıp duruyoruz da onun için. Çünkü kötülüklerle mücadele edemedik, hakkı göremedik, çalışamadık. Allah bize uyanıklık versin...

Fâtiha-ı şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
03. 07. 1994 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ